Orędownik Wrzesiński

Wychodzi trzy razy tygodniowo, i to co wtorek, czwartek i sobotę prócz dni świątecznych — Nakładem i drukiem A. Prądzyńskiego we Wrześni. Odpowiedzialny za część redakcyjną Andrzej Prądzyński we Wrześni. Administracja: ulica Poznańska № 6 — Telefonu № 389

Abonament: (na poczcie lub w administracji) kwartalnie 600 mk., miesięcznie 200 mk. — Ogłoszenia: za miejsce jedno-łamowe jeden milimetr w wyż 40 mk. przyjmuje administracja większe dwa dni mniejsze do godz. 10 dzień przed ukazaniem się numeru - Telef. № 389

Rok IV | Września, czwartek, dnia 16-go listopada 1922 r. | **№ 134**

Dźwigający się germanizm

Listopad to miesiąc ważny wypadkami dziejowymi, które szczególnie decydowały o losie Polski, ale także i dla nieprzyjaznych naszych sąsiadów Niemców listopad przed czterema laty był tym miesiącem, który wytrącił im z ręku oręż, podnoszony przeciw całemu światu i zmusił do ustąpienia przed obrońcami sprawiedliwości i ładu w Europie.

Ugiął się kark krzyżacki i drżąca niemiecka ręka podpisała ciężkie dla siebie warunki rozejmu, a później jeszcze cięższe warunki, podyktowane germanizmowi, pokoju.

Cały świat odetchnął. Odetchnęła przedewszystkiem Polska i z łatwością, jak pył z szaty otrząsła z siebie przygniatającą ją stopę niemiecką.

Zdawało się, że koniec germańskiemu światu, zdawało się, że nowy przyszedł Grunwald, który raz na zawsze położył kres germańskim zakusom zaborczym, który ich już dostatecznie upokorzył, ubezwładnił i odebrał możność jakichkolwiek napaści na stan posiadania i byt sąsiednich narodów.

Pomimo dużej klęski, pomimo olbrzymich strat, Niemcy nie zrezygnowali z swych zaborczych zamiarów, a gdy upokorzeni i osłabieni nie mogą wystąpić orężnie, rozwinęli bardzo rozległą akcję dyplomatyczną, mającą na celu podtrzymanie niemczyzny w każdym zakątku świata, a szczególnie chodzi im o uzyskanie jak największych wpływów w Polsce i o powolne opanowanie jej.

Od chwili porażki na zachodzie nie spoczęli ani jednej chwilki, przeciwnie, korząc się przed mocarstwami zachodu, knuli przeciw Polsce, wspomagając walczących z nami Rusinów i bolszewików.

Wyroki sprawiedliwości odbierały Niemcom jeden po drugim kawał zagrabionej ziemi polskiej, ale nie mogły niestety usunąć z Polski całej masy żywiołu niemieckiego, panoszącego się w naszym kraju.

Demokratyczna Polska, nie pomna na wszelkie stare i coraz nowe niemieckie krzywdy tym wszystkim przybyszom nadała pełne prawa obywatelskie i nie odmówiła im niczego, z czego korzystać mogą w swym domu sami gospodarze Polacy.

Niemcy, stawszy się obywatelami polskimi, nie myśleli jednak bynajmniej skupić się w pracy dla dobra państwa, które ich przyjęło, ale stale uważają swą przynależność za stan przejściowy i całą duszą czują się obywatelami państwa niemieckiego, a w Polsce chcą budować swoje własne państwo. W tym celu poszukali sobie godnych sprzymierzeńców i w okresie przedwyborczym połączyli się w wspólny blok z drugimi wrogami Polski żydami.

Właśnie w okresie rocznicy swej kapitulacji za zachodzie, dzisiaj odnieśli Niemcy duży sukces na wschodzie w Polsce, zyskując niespodziewanie dużą ilość mandatów do Sejmu. Sukces ten napełnił ich nową pychą, znów hardo podnoszą głowę i już jawnie zagrażają możnością decydowania w Polsce o sprawach państwa.

Rzecz przedstawia się istotnie w ten sposób, że jeśli wszystkie stronnictwa narodowe nie połączą się razem przeciw spółce niemiecko-żydowsko-komunistycznej, zagraża Polsce duże niebezpieczeństwo, obywatele Polacy będą musieli ustępować gnieżdżącym się w Polsce mniejszością narodowym, stojącym pod komendą Berlina.

Listopadowe wybory powinny być dla Polski upomnieniem, powinny one każdemu Polakowi zwrócić uwagę na grożące niemieckie niebezpieczeństwo, powinny nas skupić w pracy nad skuciem w narodzie jedności i siły, ktoraby była zdolna przeciwstawić się wszelkim działalnościom wewnętrznych wrogów Polski!

Wiadomości polityczne

Lepiej późno niż nigdy

„Przegląd Wieczorny" stwierdzając małą skuteczność daniny i powszechną opieszałość w płaceniu podatków, domaga się wprowadzenia waluty parytetowej i podatków o poziomie przedwojennym, któreby pokrywały również parytet budżetowy. Zdaniem tego dziennika trzeba działać wyszkolonemi siłami podług metody pruskiej i austrjackiej, nie cofając się przed niczem, gdyż jest to wojna o niezależność ekonomiczną.

Budżet czeski

Praga, 13. 11. Komisja budżetowa przyjęła z drobnemi zmianami budżet oraz ustawę finansową. Budżet ten określa wydatki na 19 miljardów 371 miljonów koron a dochody na 18 miljardów 812 miljonów koron.

Nowy plebiscyt?

Londyn, 13. 11. Dzienniki donoszą, że delegacja turecka zaproponuje w Lozannie przeprowadzenie plebiscytu w Syrji, Palestynie i Mezopotamji, skoro tylko uchodźcy z tych krajów powrócą do swoich siedzib.

Zestawienia wyników

Warszawa, 14. 11. „Rzeczpospolita" zestawia wyniki wyborów do Senatu w 11 województwach na ogólną liczbę 16 i miasto Warszawę, które mają 70 mandatów na ogólną liczbę 93 mandatów. Na listę nr. 1 wypada 11 mandatów, na listę nr. 2 — 5—8 mandatów, na listę nr. 3. — do 5 mandatów, na listę nr. 7 — 2 mandaty, na listę nr. 8 — 31 do 32 mandatów, na listę nr. 16 — 7 do 10 mandatów, na listę nr. 23 (sjoniści małopolscy) 4 mandaty. Wybór swoich kandydatów w 3 województwach niezbędnych do uczestniczenia w podziale 18 mandatów z listy państwowej przeprowadziły dotychczas listy nr. 1, 2, 3 i 16, prócz listy nr. 8, której przypadnie około połowa mandatów z listy państwowej.

Warszawa, 14. 11. Nadeszły dalsze wyniki wyborów do Senatu. W województwie tarnopolskiem uzyskały mandaty następujące listy: nr. 1 — 3, nr. 8 — 1, nr. 1 wyjdą prawdopodobnie 2 senatorowie, nr. 1 — 3, nr. 8 — 1, nr. 16 — 1.

Tarnopol, 14. 11. Dotychczasowe wyniki głosowania do Senatu w województwie tarnopolskiem oprócz 16 gmin przedstawiają się w ten sposób, że z listy nr. 1 wyjdą prawdopodobnie 2 senatorowie, z listy nr. 8 — 2, z listy nr. 23 — 1.

Lwów, 14. 11. Nieoficjalne wyniki głosowania do Senatu w województwie lwowskiem przedstawiają się w ten sposób, że lista nr. 1 otrzyma prawdopodobnie 4 mandaty, nr. 8 — 3 mandaty, nr. 24 — 2 mandaty.

Plebiscyt hannoverski?

Hannover, 13. 11. Generalne zgromadzenie niemieckich hannoverskich partyj, w którem brali udział przedstawiciele wszystkich warstw całego kraju uchwaliło wczoraj domagać się przeprowadzenia plebiscytu w sprawie odłączenia Hannoveru od Prus.

Przesilenie rządu berlińskiego

Berlin, 13. 11. Dzienniki tutejsze donoszą, że przekształcenie gabinetu Rzeszy nie nastąpi przed czwartkiem bieżącego tygodnia.

Pożyczka złota na czarnej giełdzie

Warszawa, 13. 11. Pożyczka złota wywołała w ostatnim czasie olbrzymie zainteresowanie na czarnej giełdzie. Nabycie tego papieru uważane jest w tych sferach za doskonałą transakcję. Spodziewane jest masowe rzucenie się spekulantów na wykup obligacyj tej pożyczki.

Dopłata do komornego na cele budowy

Warszawa, 13. 11. Magistrat złożył w Radzie miejskiej projekt dopłaty 300 % do komornego z r. 1919 na cele rozbudowy miasta. Podatek ten da jeden miljard marek rocznie.

Komisarze sowjeccy na czele bandytów

Warszawa, 14. 11. Władze policyjne i wojskowe ujęły w województwie tarnopolskiem 22 bandytów, uzbrojonych w karabiny. Wśród nich stwierdzono dwu komisarzy sowjeckich z Płoskirowa.

Antimonarchistyczne oddziały szturmowe w Bawarji

Wiedeń, 11. 11. „N. Fr. Presse" donosi z Monachjum: Na wczorajszem zebraniu monachijskich socjalistów narodowych przewodniczący wezwał uczestników zebrania, aby przystąpili do narodowych socjalistycznych oddziałów szturmowych. Chodzi o zebranie ludzi, którzyby oswiadczyli, że będą posłuszni przywódcom nawet, gdyby ich czekała śmierć.

Z miasta i dalszych stron

Września, dnia 15-go listopada 1922 r.

* **Wynik wyborów** do Senatu obwodu Pałczyn był następujący: lista nr. 7 — 37 głosów, lista nr. 8 — 64 głosów.

* **Komunikacja pocztowa z Górnym Śląskiem.** Z dniem 10 listopada br. będzie przyłączony wagon pocztowy do pociągu pospiesznego Poznań—Katowice—Lwów, który odchodzi z Poznania o godz. 20 min. 50, przeto wszelkie skargi, powstałe wskutek złej komunikacji pocztowej na Górny Śląsk, ustaną, a korespondencja, nadana w Poznaniu, będzie już na drugi dzień rano na Górnym Śląsku i może być partjom w tymże samym dniu doręczona.

* **Kurs owczarstwa.** Pomorska Izba Rolnicza urządza w Dźwierznie w czasie od 11—22 grudnia b. r. dziesięciodniowy kurs praktyczny z dziedziny owczarstwa. Kurs odbędzie się pod kierownictwem p. Starnawskiego, kierownika działu chowu owiec przy P. I. R. z współudziałem p. Fronia, naczelnika wydziału oświaty rolniczej oraz p. Jankowskiego, naczelnika wydziału weterynjego. W kursie uczestniczyć mogą w pierwszym rzędzie owczarze praktycy, którzy się wylegitymują conajmniej 3-letnią praktyką. Owczarze z Pomorza mają pierwszeństwo. Innych uczestników nie wyklucza się. Izba zastrzega sobie jednak prawo decydowania w przyjęciu. Kurs jest bezpłatny. Koszta za utrzymanie ponoszą jednakże uczestnicy wzgl. ich chlebodawcy. Koszta utrzymania jednej osoby wynosić będą przypuszczalnie na przeciąg całego kursu około 20—25000 mk. Owczarze, pochodzący z owczarń, będących pod kierownictwem Izby, płacą połowę kosztów utrzymania, drugą połowę ponosi Izba Rolnicza. Kołdry do spania winni kursiści przywieźć ze sobą. Po ukończeniu kursu otrzymują kursiści po zdaniu egzaminu przed komisją egzaminacyjną odpowiednie zaświadczenie. Zgłoszenia należy skierować do dnia 1-go grudnia br. do Pomorskiej Izby Rolniczej.

— **Środa.** Nieszczęśliwy wypadek zdarzył się w czwartek na żwirówce ze Środy do Zaniemyśla. Woźnica Wilke z dominjum Płaczki jechał dwukonną powózką i musiał z powodu nadbiegającego pociągu zatrzymać się przed barierą. Nagle konie się spłoszyły i wpadły z całem impentem na zamkniętą barjerę, druzgocąc ją w kawałki. Jeden koń został przez pociąg zabity na miejscu, drugi uszedł na szczęście cało. Woźnica wypadłszy z powózki złamał sobie obie nogi. Na tylnem siedzeniu powózki zajmowała miejsce niejakaś pani Heydt z 8-letnią dziewczynką, którym jednak nic się nie stało.

— **Ostrów.** (Przychwycenie bandyty). Dnia 4-go listopada przychwycono w Ostrowie pewnego bandytę, który w dniu 2 listopada ograbił na drodze w lesie pod Antoninem, pow. ostrowski, gospodarza Aleksandra Pogorzelskiego. P. przybył w celu kupna posiadłości do Wielkopolski i wpadł w ręce bandyty, który mu się przedstawił jako pośrednik gospodarstw. Oprowadził go po różnych miejscowościach tj. w Grudziądzu, Poznaniu, Gnieźnie, w Ostrowie, w Ostrzeszowie i w końcu napadł go w lesie w Antoninie bijąc kijem i odbierając mu 1960000 mk. gotówki. Pod groźbą zamordowania wydał Pogorzelski pieniądze, a bandyta uciekł do lasu. Po krótkim czasie został ujęty i odebrano mu ze zrabowanych pieniędzy jeszcze 1031000 mk.

Trzęsienie ziemi

Frankfurt n. M., 12. 11. „Frankfurter Zeitung" donosi z Heidelbergu, że wczoraj rano aparaty tamtejszego obserwatorjum zarejestrowały odległe, bardzo silne trzęsienie ziemi, przypominające trzęsienie ziemi w Mesynie.

Bordeaux, 12. 11. Centrum katastrofy trzęsienia ziemi jest Chile w Południowej Ameryce. Wybrzeża Chile spustoszone są przez fale morskie, przyczem setki ludzi zginęły, a setki domów leżą w gruzach.

Saint Jago de Chile, 12. 11. Koło Coquimbo nastąpiło trzęsienie ziemi, wskutek którego około 500 domów uległo zniszczeniu, przyczem zginęło 200 osób, a 400 jest rannych.

Buenos Aires, 12. 11. Z powodu silnego trzęsienia ziemi, stanęły zegary w mieście i zgasły latarnie.

Saint Jago de Chile, 11. 11. Wskutek trzęsienia ziemi, które trwało 2 do 3 minuty w całym kraju przerwane są połączenia telegraficzne.

Saint Jago de Chile, 13. 11. Wskutek trzęsienia ziemi zginęło 300 osób w okolicy Vallenar. Z innych okolic brak szczegółowych doniesień.

Skutki trzęsienia ziemi

Paryż, 13. 11. Havas podaje następujące szczegóły o trzęsieniu ziemi w Chili: Podczas trzęsienia ziemi morze wystąpiło z brzegów i zalało całe wybrzeże na klm. w głąb kraju. Cały szereg miast portowych zniknął formalnie z powierzchni ziemi.

Przejście do paszy zimowej

Paszenie na pastwisku trwa tak długo, dopók jeszcze trawa odrasta, strzec się trzeba jednak paszenia na okrytej szronem koniczynie, gdyż to powoduje często wzdęcia i porzucenia. W późnej jesieni przy karmieniu w stajni, główną paszę stanowi kukurydza zielona, koński ząb, liście kapusty, buraków, rzepy, brukwi. Liście buraków nie należy dawać za wiele, gdyż zawierają one kwaśne sole, które wywołują biegunkę. Powoli przyzwyczajać trzeba bydło do suchej paszy zimowej i buraków, do rzepy albo innych okopowych. Przejście nie powinno być nagłe, zwłaszcza u krów mlecznych, gdyż przy nagłej zmianie paszy tracą dużo mleka. Więc daje się coraz mniej zielonej paszy, a za to dodaje się dobrej słomy i siana i soczystych okopowizn.

W jesieni wybucha też często w oborach zaraza pyska i racic, na którą choruje bydło. Choroba ta nie jest sama w sobie niebezpieczna, gdyż zwykle bydło po kilku lub kilkunastu dniach przychodzi do zdrowia, ale mizernieje, a delikatniejsze sztuki czasem nawet giną. Zaraza ta przynosi jednak wiele szkody, gdyż powoduje zamknięcie miejscowości zarażonych dla handlu bydłem, wskutek czego ponoszą nieraz gospodarze wielkie straty, a zwłaszcza ci, co trudnią się wypasem wołów lub wychowem młodych wołków na sprzedaż.

Zaraza racicowa objawia się tak, że na koronie racic między racicami i w pysku, na wargach i w języku występują bąble, pęcherzyki zawierające

ropę czystą. Zwierzęta gorączkują, tracą chęć do jadła. Ropa w pęcherzykach mętnieje, w końcu pękają one, tworzą się strupy, powoli się goją i odchodzą. Bydłu źle jest chodzić, źle połykać paszę, powinno się je więc wówczas ochraniać lepiej. Skoro w sąsiedztwie zaraza się pojawi, to trzeba się starać wszelkimi sposobami unikać jej zawleczenia, a to przez unikanie zetknięcia się z zarażoną miejscowością i przez największą czystość w odzieży i w stajni. Stajnie wapnem dobrze wybielić. Bydła wówczas na pastwiska wspólnie nie wypędzać, ale żywić w stajni, a racice i pyski przemywać wodą z kreoliną (litr kreoliny z apteki na 20 litrów wody).

Skoro choroba wybuchnie, to wtedy najlepiej odrazu zarazić wszystko bydło w oborze, aby naraz prędko przeszło chorobę, by ona nie przewlekała się długo; w tym celu śliną chorego bydlęcia smaruje się pyski wszystkim innym. Sciółkę dawać należy w stajni obficie, a racice moczyć dwa razy dziennie w wodzie z kreolina (1 litr kreoliny na 10 litrów ciepłej wody), pyski zaś obmywać słabszym o połowę rozczynem kreoliny. Zwyczajna maź, jakiej używa się do smołowania dachów i belek i dziegieć jest także dobrym środkiem. Dziegciem smaruje się dość grubo miejsca chore na racicach, poczem pęcherzyki prędko się goją. Paszę dawać należy lekkostrawną, a w razie trudnego trawienia nie zawadzi dodatek soli glauberskiej (garść na dwie krowy) do paszy. Im większa staranność i czystość około bydła, tem prędzej ta choroba przechodzi i tem mniejsze są szkody.

Rozmaitości

† **Nowe aresztowania wśród agentów bolszewickich.** (Tym razem przytrzymano fatalną trzynastkę.) W ubiegłym tygodniu policja polityczna aresztowała w Siedlcach trzynastu niebezpiecznych agentów bolszewickich, którzy kierowali organizacją „Zukunft". Nazwiska aresztowanych są następujące: Mordka Frydman, Berek Szapiro, Judka Zylbersztajn, Henoch Weinbaum, Zelig Frydberg, Motyl Grinberg, Chajm Korengaten, Icek Przepiórka, Froim Sliwka, Majer Rybak, Belloch Westenhaus, Juda Blumen i Lejba Kahan. Wszystkich aresztowanych przekazano do dyspozycji sędziego śledczego.

† **Podróż dookoła świata.** (Podejmuje ją amerykańska eskadra lotnicza.) Pisma amerykańskie podały sensacyjną wiadomość o zamiarze wysłania olbrzymiej eskadry lotniczej w podróż dookoła świata. W podróży uczestniczyć będzie kilka tuzinów aparatów lotniczych amerykańskich. Eskadra uda się poprzez Islandję, Anglję, Europę oraz Syberję. Celem tej podróży jest zakrojona na szeroką skalę propaganda haseł gospodarczych i politycznych Ameryki. Kredyty, przeznaczone na pokrycie tej wyprawy dosięgną kilku miljonów dolarów.

† **Ósma plaga egipska.** „Głos Górnego Śląska" pisze pod powyższem tytułem: Prasa węgierska donosi o tajnem rozporządzeniu węgierskiego ministra spraw wewnętrznych z dnia 31 sierpnia rb., w myśl którego mają być wydaleni z Węgier bezwzględnie wszyscy zagraniczni i obcy obywatele, należący do rasy żydowskiej. Wydalenie to ma być bezwzględnie i to drogą „szupasu", choćby nawet taki obywatel miał sklep lub nawet ziemię. Rozporządzenie to wywołało ogromne wzburzenie w żydowskich kołach politycznych. A ponieważ Polska była i jest dotychczas krainą mlekiem i miodem płynącą dla tej ósmej plagi egipskiej (to jest żydowska) przeto w najbliższym czasie możemy się spodziewać nowego potopu czyli najazdu żydów na Sląsk. Dla uniknięcia więc tej szarańczy winien sejm śląski jak najspieszniej opracować i ogłosić nie tylko zakaz przyjazdu i osiedlania się tutaj żydostwa, ale również wszystkich tych, którzy po 1-ym lipcu 1914 roku tu się osiedlili, stanowczo jako niestałych, a więc napływowych, obcych mieszkańców wysiedlić.

† **Dziwne prawo.** Angielska izba gmin uchwaliła takie prawo: „Każda osoba płci żeńskiej do lat 16 jest obowiązana włosy swe wolno lub splecione w warkocz, nosić spuszczone na plecy, osoby zaś liczące ponad 16 lat mają nosić włosy upięte w fryzurę na głowie. Każda osoba poniżej lat 16, nosząca włosy upięte w fryzurę na głowie, podlega karze wedle dotyczącej ustawy. Osoby trzy razy za to przestępstwo ukarane, zostaną oddane do zakładu poprawczego i pozostaną tam aż do ukończenia 16 lat." Ustawa ta jest w związku z niedawno wydaną ustawą, mocą której nieletność dziewcząt przesunięto w Angli z lat 14 na 16. Obecnie starają się w ten sposób prawodawcy stworzyć pewną normę w damskich fryzurach, która uniewożliwiłaby ewentualnemu uwodzicielowi nieletniej tłomaczenia się, że wieku jej nie znał.

† **Zamrożenie Europy.** Profesor instytutu oceanograficznego w Monaco, założonego przez księcia Monaco, Alberta, A. Berget ogłosił w pismach paryskich sensacyjny artykuł, który zwłaszcza teraz podczas zimnej, mglistej jesieni, czytany jest ze specjalnem zainteresowaniem. W artykule bowiem omawiana jest kwestja... kompletnego oziębienia, niemal zamrożenia Europy. Smutne te myśli nasuwa słynnemu dzisiaj profesorowi fakt podjętych niedawno prac na wybrzeżu Florydy, które z biegiem czasu mogłyby doprowadzić do zupełnej zmiany kierunku Golfstromu, głównego prądu morskiego, ocieplającego wybrzeża Europy. W tym wypadku kraje najbardziej zależne od Golfstromu jak Anglja, Francja i Portugalja, podobnie jak wszystkie kraje Europy północnej musiałyby znieść ostrą zimę, o przeciętnej temperaturze 35 do 40 stopni Reaumura. Gdyby coś takiego istotnie zaszło, jeździlibyśmy większą część roku na nartach i łyżwach, a wielkie transporty, przesyłane dziś spławnymi rzekami, ekspedjować trzeba byłoby chyba specjalnemi saniami. Taka inowacja w środkach komunikacyjnych byłaby zabawką wobec tragicznej katastrofy głodu i zniszczenia flory, którą niewątpliwie podobna zmiana sprowadziłaby na nieszczęśliwą Europę. Golfstróm po opuszczeniu wybrzeża Florydy posiada przeszło 400 metrów głębokości, szeroki natomiast na 70, a miejscami 80 kilometrów. Ta masa ogrzanej wody mieści w sobie

39 500 000 000 000 000 000 kalorji;

cyfra jak widać na pierwsze spojrzenie nader pokaźna. Utrącić taki rezerwuar ciepła, jest naturalnie ciężką stratą. Według obliczeń profesora Bergeta, po takim krachu ogrzewania nastąpiłby ogólny spadek temperatury. Tak np. w styczniu w Lizbonie spadłaby temperatura z 6 stopni ciepła na 4 zimna, w Paryżu z 5 stopni na — 15 st., w Londynie z 4 st. na — 16 st., w Kopenhadze z 1 st. na 13 st., w Christjanji z 0 st. na — 20 st. Mało zabawna perspektywa: W Polsce przypuszczalnie cały rok trwałby ciężki kryzys węglowy.

† **Oryginalne legaty.** Pewien miłośnik kotów w Ameryce zapisał znaczną część swego majątku na budowę przytułku dla kotów, który ma być wyposażony w specjalne mury i rynny, zdatne dla eskapad kocich, w jamy ze szczurami, a nawet w zbiór ptaków dla zabawy pensjonarjuszów kociego rodzaju. Pewien bogaty Szkot przeznaczył 105 funtów szterlingów na wzniesienie pomnika ku czci swego ulubionego pieska. Inny znów oryginał angielski zapisał w testamencie 50 funtów szterlingów jako rentę dla swej ukochanej... papugi.

† **Najmłodszy poeta na świecie.** Jest nim Konstanty Pavella, grek, mieszkający w Nowym Jorku. Poeta ten liczy sobie ośm lat wieku, i wydaje w tym roku pierwszy tom swoich poezji. Ten tom wierszy jest owocem pięcioletniej pracy, gdyż pan Pavella tworzył wiersze już od trzeciego roku życia. Krytycy amerykańscy twierdzą, że dzieła p. Pavella posiadają doskonałą formę i zdumiewającą głębokość myśli. Sądząc z portretu p. Pavella jest dzieckiem poważnem. Jego smutne, zamyślone oczy są oczyma człowieka dojrzałego. Wiersze swoje p. Pavella dyktuje swojej matce.

† **Odważny minister.** Zydowski „Unser Frajnd" w Wilnie donosi o agitacji pogromowej, jaką rozpoczęto na Litwie Kowieńskiej przeciwko ludności żydowskiej w związku z ostatnim wzrostem cen. Agitacja przybrała rozmiary tak znaczne, że specjalna delegacja kupców żydowskich zwróciła się do ministra skarbu z prośbą o ogłoszenie wyjaśnień i uspokojenie tą drogą ludności. Minister Pstrulis odpowiedział dosłownie: „Pogromy muszą być i będą, i jeżeli ciemny tłum będzie rozbijał wasze sklepy, to nawet palcem nie ruszę, aby was ratować".

† **Autokefalja prawosławja.** Prymas rumuński metropol. Christoa zawiadomił rząd polski, iż synod rumuński przyjął do zatwierdzającej wiadomości utworzenie się autokefalicznego kościoła prawosławnego w Polsce. Równocześnie prymas udzielił kościołowi prawosławnemu w Polsce błogosławieństwa.

† **Papierowe beczki.** W Stanach Zjednoczonych wyrabiają od dłuższego czasu beczki i kadzie z papieru. Beczki te używane są głównie w browarach. Masę papierową sporządza się z włóknistej trawy, a gdy beczki już wyjdą gotowe z formy, powleka się je rodzajem szkliwa antyseptycynego, które po wyschnięciu robi wrażenie porcelany. Czyszczenie i mycie tych beczek jest bardzo łatwe. Nie podlegają one wcale gniciu i próchnieniu. Nie mogą być jednak używane na wino i wódki, które nabierają specjalnego smaku, stojąc w beczkach drewnianych z odpowiednio dobranego drzewa.

Z naszej bolszewji

Znów masło podrożało,
Znowu chleb jest droższy,
Znów przekupień bogatszy,
Konsument uboższy.
I wypadnie się zgodzić
Z fantastyczną bajką,
Że kura polska znosi
Szczerozłote jajko!

Z życia Towarzystw

— **Walne zebranie Związku Inwalidów Wojen. w Miłosławiu** odbędzie się w niedzielę, dnia 19-go listopada br. o godz. 1-ej po poł. w sali bazarowej. O liczne i punktualne przybycie prosi Zarząd.

Składki i pokwitowania

Wydział Powiatowy uchwalił jednorazową subwencję dla Bursy gimnazjalnej w wys. 200000 mk. Zarzad Bursy składa za ten dar serdeczne podziękowanie i zwraca się przy tej okazji do Obywatelstwa powiatu, aby pamiętało o Bursie i zasilić raczyło zapasy spiżarniane Bursy ziemniakami, marchwią, brukwią, buraczkami i t. p., abyśmy nie potrzebowali podwyższać opłaty za utrzymanie chłopców w Bursie. Przy szalejącej drożyźnie byłoby to bez pomocy doraźnej nieuniknione.

Na biednych pod opieką św. Wincentego a Paulo złożyli pp.: Hörsken z Sędziwojewa 1000,— mk., Machiński z Podwęgierek 1200,— mk., Wecke 100,— mk., Związek Kolejarzy Z. Z. P. 1000,— mk.